

کد اجرا: علوم و فنون ۱

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۰۹/۱۶

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۲۱ دقیقه

نام آزمون: تست درس ۴

استاد پاک طینت

۱ کدام گزینه به ترتیب بیانگر یک ویژگی از زبان پهلوی و یک ویژگی از فارسی نو است؟

- ۱ نام دیگر آن فارسی میانه است. / با بهره‌گیری از الفبای خط عربی به مرحله تازه‌ای گام نهاد.
- ۲ آثار تألیف‌شده این زبان، بیشتر آثار دینی زردشتی است. / آثار برجای‌مانده از آن، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان است.
- ۳ با بهره‌گیری از الفبای عربی به مرحله جدیدی گام نهاد. / مربوط به حدود ۳۰۰ ق.م تا حدود ۷۰۰ م است.
- ۴ در شمال و شمال شرقی ایران متداول بود. / نام دیگر آن فارسی دری است.

۲ کدام گزینه صحیح است؟

- ۱ امرای ساسانی با تأکید بر ضرورت تألیف به زبان فارسی در برابر خلافت بغداد به هویتی مستقل دست یافتند.
- ۲ بعضی از قطعات شعر پهلوی بازمانده اشعار تعلیمی و اخلاقی‌اند که در میان اندرنامه‌های منظوم جای دارند.
- ۳ در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی از راه ترجمه متون عربی وارد فارسی دری می‌شود.
- ۴ دری، نخستین صورت زبان ادبی فارسی نو در برابر نفوذ عناصر زبان عربی بود که ابتدا در غرب ایران رواج یافت.

۳ توضیحات زیر به ترتیب مربوط به کدام گزینه است؟

زبان در دوره اشکانیان رایج بود. زبان زبان رسمی دوران ساسانی بود. آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر است.

- ۱ پهلوانیک - پارتی - فرمان‌ها و نامه‌های شاهان
- ۲ پارتی - پارتی - آثار دینی زردشتی
- ۳ پارسی میانه - پارتی - رساله‌های دینی
- ۴ پهلوی - پارسی میانه - قطعات تعلیمی و اخلاقی

۴ کدام گزینه درباره اوضاع زبان فارسی در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم نادرست است؟

- ۱ عصر اندیشه استقلال ملی ایران همزمان با اوج حکومت سامانیان بود.
- ۲ امرای سامانی با تأکید بر ضرورت تألیف به زبان فارسی دری و گردآوری تاریخ و روایات گذشته ایرانی، به دنبال دستیابی به هویتی مستقل در برابر خلافت بغداد بودند.
- ۳ در آغاز این دوره، بیشتر دانشمندان آثار خود را به فارسی می‌نوشتند تا خوانندگان بیشتری پیدا کنند.
- ۴ در این دوره، بسیاری از اصطلاحات علمی از راه ترجمه متون عربی، وارد فارسی دری می‌شود.

۵ به ترتیب هر یک از عبارات زیر مربوط به دوران کدام سلسله است؟

- در این سلسله زبان فارسی دری، زبان رسمی اعلام شد.
- منوچهری و عنصری شاعران دربار این سلسله بودند.
- مترجمان را به ترجمه کتاب‌های معتبری به نثر فارسی برمی‌انگیختند.
- عمده‌ترین مرکز فرهنگی این سلسله، بخارا بود.

- ۱ صفاریان - سامانیان - غزنویان - صفاریان
- ۲ غزنویان - صفاریان - صفاریان - سامانیان
- ۳ سامانیان - غزنویان - غزنویان - صفاریان
- ۴ صفاریان - غزنویان - سامانیان - سامانیان

۶ چند مورد از موارد زیر نادرست است؟

- (الف) زبان‌های ایرانی میانه، به دو گروه زبان‌های «پارتی» و «فارسی میانه» تقسیم می‌شوند.
 (ب) زبان پارتی، در دوره اشکانیان رایج و در شمال و شمال‌غربی ایران متداول بوده است.
 (پ) منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» هر دو در اصل، شعر پهلوی‌اند.
 (ت) آثار برجای مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط اوستایی نوشته شده است.
 (ث) آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت درآمده بود.

۱ یک ۲ دو ۳ سه ۴ چهار

۷ همه گزینه‌ها درباره تاریخ ادبیات ایران در سه قرن اول هجری درست است به جز گزینه
 ۱ پس از سقوط دولت ساسانی، ایرانیان در سه قرن نخست هجری به زبان‌های فارسی، پهلوی و عربی آثار فراوان پدید آوردند.
 ۲ یعقوب لیث نه با زبان عربی آشنایی داشت و نه اجازه داد این زبان در دستگاه حکومت او به کار رود. وی فارسی دری را زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد.
 ۳ در آغاز قرن سوم، دولت نیمه مستقل صفاری و پس از آن، دولت مستقل طاهری بر سر کار آمد.
 ۴ پس از پدید آمدن حکومت‌های کوچک در این دوره زبان فارسی فرصت و امکان یافت تا به عنوان زبان رسمی شناخته شود و رشد یابد.

۸ هر یک از گزینه‌های زیر، به ترتیب وصف کدام زبان ایرانی است؟

- (الف) زبان درباری ساسانیان و زبان محاوره و مکاتبه مقامات دولتی بود.
 (ب) به ناحیه پارس تعلق داشته است و آثاری که به این زبان نوشته شده است، بیشتر آثار دینی زردشتی است.
 (پ) آثار به جا مانده از این زبان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است.
 (ت) در دوره اشکانیان رایج بود و در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

۱ فارسی میانه - فارسی باستان - فارسی نو - پارتی ۲ فارسی باستان - پارتی - پهلوی - فارسی نو
 ۳ فارسی نو - پهلوی - فارسی باستان - پارتی ۴ پهلوی - پارتی - فارسی نو - فارسی باستان

۹ کدام گزینه در خصوص اتفاقات فرهنگی و سیاسی سه قرن اول هجری و حکومت این دوره صحیح است؟

- ۱ پس از سقوط ساسانیان، فعالیت‌های علمی و ادبی متوقف شد.
 ۲ پس از صفاریان، حکومت‌های دیگری چون آل‌بویه و طاهریان شکل گرفتند.
 ۳ یعقوب لیث صفاری علی‌رغم آشنایی با زبان عربی، اجازه ورود آن به دستگاه حکومت را نداد.
 ۴ رسمیت یافتن زبان فارسی در حکومت‌های کوچک این دوره، مجال رشد آن را در فضای ادبی و علمی فراهم آورد.

۱۰ کدام گزینه درباره زبان و ادبیات در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم نادرست است؟

- ۱ شاعران این عصر به واقعیت‌های درونی توجه داشته و مفاهیم ذهنی‌شان از قلمرو تعالیم کلی اخلاق فراتر نمی‌رفت.
 ۲ یکی از علل ورود اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی زبان عربی به زبان دری، ترجمه متون عربی بود.
 ۳ در این دوره، ابوعلی سینا در همه علوم روزگارش تبخّر داشت. او به زبان فارسی و عربی شعر می‌سرود.
 ۴ کسایی مروزی نخستین شاعری بود که در شعر حکمی و اندرزی قرن چهارم، قصیده تمام و کمال سرود.

۱۱ کدام گزینه درباره زبان‌های ایرانی و آثار به جا مانده از آن‌ها صحیح است؟

- ۱ شاخه جنوبی از گروه غربی را در زبان ایرانی میانه «پارتی» یا «پهلوانیک» می‌گویند.
- ۲ آثار ادبی پهلوی به سبب بی‌اهمیتی سنت شفاهی، غالباً به کتابت در نیامده است.
- ۳ ادبیات فارسی دری به مفهوم واقعی خود، تقریباً هم‌زمان با پدید آمدن دولت ساسانی شکل گرفته است.
- ۴ یادگار زیرین رساله کوچکی است در زمره آثار غیر دینی که رنگ دینی دارد و اصلی پارتی.

۱۲ کتاب «اوستا» را موبدان برای اجرای مراسم دینی، از حفظ می‌خواندند؛ تا این که سرانجام در دوره آن را به نگارش درآوردند.

- ۱ اشکانی ۲ سامانی ۳ ساسانی ۴ هخامنشی

۱۳ اطلاعات کدام گزینه درباره زبان فارسی پهلوی نادرست است؟

- ۱ آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته است، غالباً به کتابت در نیامده بود.
- ۲ بعضی از قطعات بازمانده اشعار تعلیمی و اخلاقی‌اند. این قطعات شعری در میان اندرزننامه‌های منظوم جای دارند.
- ۳ بعضی از قطعات شهری پهلوی، بازمانده اشعار تعلیمی و اخلاقی‌اند که در یمان اندرزننامه‌های مثنوی جای دارند.
- ۴ منظومه‌های «درخت آسوریک و یادگار زیرین» هر دو اصل پارتی دارند.

۱۴ کدام گزینه از ویژگی‌های شعر در قرن چهارم و پنجم دور است؟

- ۱ شعر حکمی و اندرزی در این دوره به وجود آمد و در دوره سلجوقیان به پختگی رسید.
- ۲ رایج‌ترین انواع شعر در این دوره، «حماسی»، «مدحی» و «تعلیمی» بود.
- ۳ داستان‌سرایی و قصه‌پردازی و آوردن حکایت‌ها و مثل‌ها نیز در شعر این دوره آغاز گشت.
- ۴ شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت و استحکام یافت.

۱۵ کدام گزینه درباره «نثر» در قرن‌های اولیه (چهارم و پنجم) نادرست است؟

- ۱ بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی اشاره دارد.
- ۲ در عهد سامانی، نثر هم مانند شعر فارسی، رواج و رونق گرفت.
- ۳ اصل تفسیر طبری را «محمدبن جریر طبری» به زبان پهلوی نوشته است.
- ۴ کتاب «تاریخ الرسل و الملوک» اثر محمدبن جریر طبری و به عربی است.

۱۶ همه موارد به جز بیانگر وضعیت شعر در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم است.

- ۱ شعر حکمی و اندرزی در این دوره به وجود آمد اما در دوره سلجوقیان به پختگی رسید.
- ۲ از ویژگی‌های شعر این دوره سادگی فکر و روانی کلام است و شاعران بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند.
- ۳ رایج‌ترین انواع شعر فارسی در این دوره «حماسی»، «مدحی» و «غنایی» بود.
- ۴ شعر حکمی و اندرزی در این دوره به پختگی رسید و کسایی، شیوه ناصر خسرو را در سرودن قصاید تمام و کمال در این موضوع ادامه داد.

۱۷ کدام گزینه در مورد شعر قرن چهارم و اوایل قرن پنجم نادرست است؟

- ۱ داستان‌سرایی و قصه‌پردازی و آوردن حکایت‌ها و مثل‌ها در شعر این دوره آغاز گشت.
- ۲ شاعران این عصر، بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رفت.
- ۳ شعر مدحی یا مدیحه‌سرایی با شاعران بزرگ درباری و مدح پادشاهان و رجال دربار جایگاه خود را پیدا کرد.
- ۴ آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و در این باب، قطعه‌های کوتاهی سروده شد؛ اما کسی که قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود ناصر خسرو بود.

ناصر خسرو بود.

۱۸) در کدام ویژگی‌های زبان پهلوی آمده است؟

- الف) در زمان اشکانیان و در شمال و شمال شرقی ایران رواج داشته است.
 ب) اغلب آثار ادبی پهلوی، شفاهی بوده و به کتابت در نیامده است.
 ج) از این زبان، ترجمه عربی و فارسی کلیله و دمنه و هزارویک شب موجود است.
 د) در اصل، «درخت آسوریک» و «یادگار زیران» متعلق به این زبان است.
 ه) زبان رسمی دوران ساسانی و متعلق به ناحیه پارس است.

- ۱) الف - ب - ج
 ۲) الف - د - ه
 ۳) ب - ج - د
 ۴) ب - ج - ه

۱۹) کدام شاعر جزء شاعران دربار غزنوی نیست؟

- ۱) عنصری
 ۲) فرخی
 ۳) منوچهری
 ۴) مولوی

۲۰) همه گزینه‌ها به جز گزینه صحیح است.

- ۱) کتاب «تاریخ الرسل و الملوك» نوشته محمد بن جریر طبری است.
 ۲) پس از سقوط دولت ساسانی و از دست رفتن استقلال سیاسی ایران، ایرانیان در قرن نخست هجری به فعالیت‌های علمی و ادبی خود ادامه دادند.
 ۳) خط فارسی مراحل را در قالب خط‌های الفبایی میخی، اوستایی و پهلوی سپری کرده است.
 ۴) در زمان سامانیان، بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد.

۲۱) هر کدام از شاعران زیر نماینده کدام نوع شعر در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم هستند؟

ناصر خسرو - رودکی - فردوسی - کسایی

- ۱) اندرزی، غنایی، حماسی، اندرزی
 ۲) اندرزی، حماسی، غنایی، حماسی
 ۳) غنایی، مدحی، حماسی، اندرزی
 ۴) حماسی، غنایی، حماسی، اندرزی

۲۲) عبارات زیر به ترتیب مربوط به کدام نثرها است؟

- این کتاب عربی را جمعی از دانشمندان عهد سامانی به فارسی برگرداندند.
 از این کتاب، امروزه تنها چند صفحه‌ای از مقدمه باقی مانده است.
 محمدبن جریر طبری آن را در موضوع تاریخ به زبان عربی نگاشت.

- ۱) تفسیر طبری - شاهنامه ابومنصوری - تاریخ بلعمی
 ۲) شاهنامه ابومنصوری - تاریخ بلعمی - تاریخ الرسل و الملوك
 ۳) تفسیر طبری - شاهنامه ابومنصوری - تاریخ الرسل و الملوك
 ۴) تاریخ بلعمی - شاهنامه ابومنصوری - تفسیر طبری

۲۳) درستی یا نادرستی هر یک از موارد زیر در کدام گزینه به ترتیب ذکر شده است؟

- الف) در آغاز قرن سوم، دولت مستقل صفاری و پس از آن دولت نیمه مستقل طاهری بر سر کار آمد.
 ب) در مجموع، قرن چهارم هجری، دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم دینی بود.
 پ) امرای سامانی با تأکید بر ضرورت تألیف به زبان فارسی دری و گردآوری روایات گذشته ایرانی، به هویتی مستقل دست پیدا کردند.
 ت) در آغاز قرن پنجم، دولت سامانی روی کار آمد و رسم‌های فرهنگی کهن ایرانی را رواج داد.

- ۱) درست - نادرست - درست - درست
 ۲) درست - نادرست - درست - نادرست
 ۳) نادرست - درست - درست - نادرست
 ۴) نادرست - نادرست - درست - نادرست

۲۴) قطعات شعری به‌جا مانده از زبان پهلوی در میان جای دارند.

- ۱) اندرزنامه‌های مثنوی ۲) اندرزنامه‌های منظوم ۳) منظومه‌های مثنوی دینی ۴) منظومه‌های مثنوی و منظوم غیردینی

۲۵) کدام گزینه دربارهٔ نثر فارسی در قرن چهارم و نیمهٔ اول قرن پنجم نا درست است؟

- ۱) در آغاز این دوره هنوز بیشتر دانشمندان ایرانی، آثار خود را به فارسی پهلوی می‌نوشتند.
۲) در این دوره هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در نثر، رایج نشده است.
۳) در عهد سامانی، نثر هم مانند شعر پارسی، رواج یافت و رونق گرفت و کتاب‌هایی در موضوعات گوناگون به زبان دری پدید آمد.
۴) نثر این دوره ساده و روان است و بیشتر به موضوع‌های ملی، تاریخی و حماسی توجه دارد.